

професійне юридичне видання. 29.03.2023. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodne-pravo-investiciji/mizh-narodna-pidtrimka-rozsliduvan-voennih-zlochiviv.html>

8. Абламський С. Є., Юхно О. О., Фоміна Т. Г. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень : навч. посіб. Вид. 2-е, допов. і перероб. Харків : ФОП Панов А. М., 2019. 209 с. (Бібліотечка слідчого і детектива: проблеми кримінального процесу).

УДК 343.982.34

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/690-691

Катерина БАБАК

курсант III курсу

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Ганна БІДНЯК

доцент кафедри криміналістики
та домедичної підготовки

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент,

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПАПІЛЯРНИХ ВІЗЕРУНКІВ

Дактилоскопична експертиза визначається як процес ідентифікації особи за слідами її рук, залишеними на місці події. Цей метод є важливою складовою трасологічної експертизи, яка входить до складу криміналістичної експертизи, що становить частину судової експертизи у кримінальному процесі.

Коли версія про особу, яка залишила слід, ще не висунута або якщо слідчий прагне визначити наявність невидимих чи слабковидимих слідів на предметах обстановки місця події, експерта може питати про можливість ідентифікації особи через такі сліди. Дактилоскопична експертиза вирішує також ряд завдань, пов'язаних із визначенням механізму утворення сліду, структурою руки, що його залишила, і іншими характеристиками слідоутворювального об'єкта [1, с. 7].

Фактичною підставою для проведення дактилоскопичної експертизи є необхідність отримання спеціальних знань у галузі дактилоскопії для розкриття обставин, важливих для кримінального розслідування. Юридичною підставою є процесуальний документ, такий як постанова чи ухвала, що призначає експертизу, або договір з експертом чи експертною установою захисту, в якому зазначаються реквізити, питання для експерта та об'єкти дослідження [3, с. 59].

Згідно зі статтею 26 Закону «Про Національну поліцію», поліція здійснює збір, зберігання та обробку мультимедійної інформації та біометричних даних осіб, щодо яких було застосовано адміністративне чи законне затримання, а також осіб, яким повідомлено про підозру в скоєнні кримінального правопорушення [4].

Дослідження папілярних ліній рук з метою ідентифікації особи є складним і важливим завданням у межах дактилоскопичної експертизи. Об'єктами дослідження є сліди пальців та (або) долонь, а також речові докази, на яких можуть бути виявлені або підозрювані сліди рук.

Експертиза може включати аналіз копії сліду на слідокопіювальній плівці, дослідження зліпка об'ємного сліду або аналіз масштабного фотознімка сліду. До кола осіб, що перевіряються, можуть входити навіть ті, хто не має причетності до злочину, але мали можливість залишити сліди на місці події, такі як мешканці квартири, де сталася крадіжка. Визначення того, що слід залишено конкретною особою, допомагає виключити непотрібні підозрювані та зайві експертизи [1, с. 44].

Експерт детально оглядає об'єкти дослідження, отримані для проведення експертизи, та відповідає на запитання, яке поставила посадова особа при призначенні експертизи, шляхом складання експертного висновку. Цей висновок є важливим етапом у

встановленні особи, що залишила слід, та може визначати подальший процес кримінального розслідування [3, с. 20].

Відбір дактилоскопічних зразків є невід'ємною частиною криміналістичних досліджень, проте, як будь-який процес, він піддається можливості виникнення помилок. Ці помилки можуть виникнути на різних етапах відбору дактилоскопічних зразків та їх подальшого аналізу [3, с. 72].

Однією з найбільш поширених помилок є неправильний вибір об'єктів для дослідження. Не завжди вдається визначити належність сліду конкретній особі або точно визначити місце його отримання. Це може призвести до неправильних результатів і втрати дорогоцінного часу та ресурсів.

Чинне законодавство не встановлює обмежень стосовно використання традиційних технологій отримання зразків чи інновацій в цьому аспекті. З погляду кримінального процесуального закону не важлива технологія отримання зразків. Вирішальним є одержання якісних даних, що відповідають вимогам належності, допустимості й достовірності. У науковій літературі досить повно розкрито питання щодо сталих та сучасних способів виявлення та вилучення слідів пальців рук (долоней), а також техніка дактилоскопіювання як живих осіб, так і трупів. Зокрема, Є. А. Разумов наголошує на традиційній процедурі отримання зразків відбитків пальців рук за допомогою скла, гумового валика та друкарської фарби, який використовується в практичних підрозділах як раніше, так і в цей час [5; 6]. Але сьогодні все частіше ведеться застосування новітніх методик дактилоскопіювання, наприклад, за допомогою дактилоскопічних сканерів.

Ще однією серйозною помилкою, яка може негативно вплинути на результати проведеного експертного дослідження, є неправильне зберігання та маркування дактилоскопічних зразків. Неналежна обробка та зберігання може призвести до втрати якості слідів, змін їх структури або навіть повного знищення. Це ускладнює подальший аналіз та порівняння з іншими зразками.

Ключовою є уважність і професійна підготовка фахівців, які займаються відбором та аналізом дактилоскопічних зразків. Неправильні висновки можуть вплинути на рішення кримінального провадження та призвести до серйозних наслідків. Тому важливо надавати належну увагу кожному етапу процесу, щоб уникнути потенційних помилок та забезпечити точність та надійність результатів.

1. Баранова Н. О. Актуальність дактилоскопічної експертизи під час воєнного стану в Україні : зб. наукових матеріалів LXXXIII міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції «Напрями науково-технічної роботи для 406 підтримки економіки під час воєнного стану» 18 квітня 2022 року. URL: <http://surl.li/hxprga>

2. Гончаренко В.Г., Гора І.В. Експертиза в судочинстві України: наук.-практ. посіб. К. : Юрінком Інтер. 2015. 504 с.

3. Савчук Т. І., Костюкова Т. С., Грецьких І. А. Проблеми та перспективи криміналістичного дослідження слідів дактилоскопічного походження. *Право і безпека*. 2020. Вип. 78(3). С. 109–113. doi: 10.32631/pb.2020.3.14.

4. Сокальський С. П. Історія та теоретичні основи дактилоскопічних досліджень. *Теорія і практика судової експертизи і криміналістики* : зб. матеріалів Всеукр. науково-практ. конф. з нагоди 85-річчя доктора юридичних наук, професора Ніни Іванівни Клименко. Київ, 2018. С. 323–326.

5. Бідняк Г. С. Отримання зразків папілярних візерунків: реалії та перспективи. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку* : матеріали Міжнар. науково-практ. конф. (01 грудня 2017) / Харківський національний внутрішніх справ. Харків, 2017. С. 269–272.

6. Разумов Е. А. Практичне керівництво з криміналістики : учб.-практ. посіб. / під ред. І. П. Красюка. ООО «Еліт Принт», 2011. 465 с.